

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Quibusdam præmissis, conclusio affirmativa statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

quantitatem infinitam quodammodo habent. Ex qua A ratione constat, D. Thomam solum excludere circumstantias quæ sunt intra lineam peccati venialis, & quæ quantitatem infinitam non habent, quales sunt circumstantiæ adductæ, temporis facti, qualitaris personæ, & similes: circumstantiæ verò notabiliter aggravantes, de quibus nunc agimus, non sunt hujusmodi; nam illæ, etiam juxta Adversarios, habent infinitum augere malitiam peccati intra propriam speciem, id est talis sunt naturæ, ut de se sufficienter ad constituendum actum in specie malitiæ moralis, atque adeo sunt intra lineam peccati mortalis.

59. Obijciunt tertio: deo ad integritatem confessionis circumstantiæ mutantes speciem necessariò explicandæ sunt, quia constituunt distincta peccata. Atque circumstantiæ aggravantes intra eandem speciem, non addunt novum peccatum, unicum constituunt: Ergo ad integritatem confessionis non debent necessariò explicari.

60. Respondeo quod licet circumstantiæ notabiliter aggravantes intra eandem speciem, non constituunt formaliter distincta peccata, bene tamen virtualiter seu æquivalenter; unum enim peccatum notabiliter grave ex aliqua circumstantia, æquivaleret moraliter multis numerò distinctis, ut supra ostensum est; quare non satis explicatur quoad numerum peccata mortalia, non explicatis circumstantiis intra eandem speciem notabiliter aggravantibus.

61. Obijciunt quarto: Homo non obligatur ad id de quo nullum extat præceptum: Sed nullum extat præceptum Divinum aut Ecclesiasticum de constituendis circumstantiis intra eandem speciem notabiliter aggravantibus: Ergo homo ad id non tenetur.

62. Respondeo negando Minorem, extat enim præceptum divinum de constituendis illis circumstantiis, ex ipsa institutione hujus Sacramenti sequens; cum enim sit institutum à Christo per modum iudicii, quidquid requiritur ad hoc ut Sacerdos rectè de criminum gravitate iudicare possit, cadit sub præcepto divino; unde cum explicatio circumstantiarum intra eandem speciem notabiliter aggravantium, necessaria sit ad hoc ut Confessarius rectum de gravitate criminum efformet iudicium, ut supra ostensum est, sub præcepto divino cadit.

63. Obijciunt quinto: Si necessarium sit confiteri circumstantias notabiliter aggravantes intra eandem speciem, sequitur eandem fore necessitatem constituendi circumstantias notabiliter minuantes peccati gravitatem: Sed hoc videtur falsum, cum Sacramentum poenitentiae non sit ad se excusandum, sed accusandum: Ergo & illud.

64. Respondet Suarez, negando sequelam, existimat enim non debere poenitentem confiteri circumstantias notabiliter minuantes peccati gravitatem, & ratione in objectione adductam. Verum oppositum multò probabilius est; quemadmodum enim numerus parvus peccatorum explicandus est, ut rectum de poenitente feratur iudicium, sic & circumstantia omnis notabiliter allevians: v.g. si mulier meum mortis consentiat in fornicationem, debet talem circumstantiam explicare in confessione, sicut & qui peccat ex ignorantia, vel ex aliqua veli menti tentatione, ad hoc ut Sacerdos possit de ejus crimine rectè iudicium ferre. Ad probationem verò in contrarium dicendum est, quod licet Sacramentum poenitentiae non sit ad se excusandum, sed accusandum, est

Tom. V.

tamen ita ad se accusandum, ut ex ipsa accusatione possit Sacerdos agnoscere mensuram delicti, & juxta eam, debitam tantum & non excedentem satisfactionem imponere: ad hoc autem requiritur, ut diximus, circumstantiæ notabiliter minuentis explicatio.

Obijciunt tertio: Difficile est discernere inter circumstantias notabiliter & non notabiliter aggravantes intra eandem speciem, quis enim determinet, quanta intensio, vel quanta duratio actus requiratur, ut peccatum notabiliter aggravetur intra eandem speciem? Ergo iugum confessionis nimis durum ac molestum redditur in nostra sententia.

65. Respondeo negando Antecedens, nam in quantitate magnitudinis & multitudinis, facillimum est discernere inter circumstantias notabiliter & non notabiliter aggravantes, ut patet in exemplis supra adductis. In intensione etiam & duratione, id non multum difficile est; si enim poenitens valde notabiliter excedat modum communem peccandi, quoad durationem, vel quoad intensiorem actus, est circumstantia notabiliter aggravans, secus verò quoties modus ordinarius peccandi, vel quoad durationem, vel quoad intensiorem actus, non exceditur notabiliter. Unde si aliquis per multas horas perseveraverit in actu odii Dei vel proximi, vel in aliqua turpi delectatione, aut si tanto odio exarserit in inimicum, ut mortuum licet, multoties confoderit, aut tale desiderium habuerit, est circumstantia notabiliter aggravans, in confessione necessariò explicanda. Similiter si totà nocte concubuisse cum meretrice, non satis est dicere, semel fornicatus sum, sed tempus exprimendum erit.

ARTICULUS IV.

An poenitens possit, & debeat, propter integritatem suæ confessionis, personam complicitis revelare?

§. I.

Quibusdam præmissis, conclusio affirmativa statuitur.

67. Certum est primo, quod quando potest sine manifestatione complicitis integra species peccati explicari, ex charitate tenemur personam complicitis non revelare; ut si mulier rem habuit cum Episcopo, non debet circumstantiam Episcopatus explicare, quia hæc non variat speciem peccati, sed sufficit dicere rem, habuisse cum Sacerdote.

68. Certum est secundo, quod si suppetat poenitenti Confessarius, qui complicem non cognoscit, tenetur ipsum adire. Similiter si possit se occultare, & se occultando efficere ne Confessarius veniat in notitiam complicitis, id etiam ex charitate præstare tenetur.

69. Tertio certum est, quod si sit morale periculum Confessorum extra confessionem infamatum complicitis, aut aliud grave nocumentum ei illaturum, poenitens non debet illum manifestare, propter integritatem suæ confessionis; si enim ad vitandam propriam infamiam extra confessionem, licitum est poenitenti tacere suum peccatum in confessione, ut articulo secundo ostenditur.

Fhh 2

sum

sum est, multò magis ad vitandum extratribunal penitentiam infamiam proximi, licet complicit.

70. Hæc sunt certa & indubitata apud Theologos, sed difficultas est, an si poenitens non possit integram sui peccati speciem absque manifestatione complicit explicare, nec adire alium Confessarium qui complicitem ignoret, & aliunde nullum damnum compliciti timeatur ex malitia vel imprudentia Confessoris, an possit & teneatur poenitens illum in confessione revelare, non obstante illius infamia apud Confessorem, quæ sequitur per se ex manifestatione talis peccati?

Partem negantem tenent Marfilus, Armilla, Navarrus, Viguerius, Cano, Petrus de Ledesma, & Gregorius de Valentia; quamvis Cano limitet suam sententiam extra casum mortis, & existimet licitum esse poenitenti in mortis articulo, propter integritatem suæ confessionis, personam complicitis revelare; quia tunc (inquit) debet socius criminis dispendium famæ pati, pro salute poenitentis. Sententia tamen affirmans communis est apud Theologos tam domesticos quam extraneos, eique apertè favet D. Bernardus opusculo de Formis honestæ vitæ versùs finem, ubi hæc scribit: *De nullo prorsus finistrè loquari, quantumcumque sit verum, vel manifestum, nisi in confessione, & hoc ubi non potes aliter manifestare peccatum tuum.*

Dico igitur, quando poenitens aliter suum peccatum explicare non potest, quàm personam complicitis revelando, potest, imò & tenetur, ob integritatem suæ confessionis, personam complicitis indirectè manifestare.

71. Prima pars probatur primò: Quisquid licitè potest uti jure suo, querendo propriam utilitatem corporis aut animi, etiam si inde sequatur incommodum proximi, ut patet in muliere se decenter juxta statum suum ornante, ex quo ornatu sequitur amor inordinatus in juvene illam conspiciente; ipsa enim non tenetur hunc deferere ornatum, sicut nec attenuare pulchritudinem naturalem, quæ multò magis incitativa est, nec recudi domo, ne ab illo juvene videatur. Item licitum est contrahenti cum Gentili, ad validitatem contractus, juramentum petere, licet inde sequatur proximi perjurium. Licitum etiam est, ad defensionem propriæ vitæ, facere aliquid ex quo indirectè sequatur mors alterius: Sed poenitens habet jus ad faciendam integram confessionem, & consulendum suæ salutis spirituali: Ergo potest personam complicitis indirectè manifestare, quando ob integritatem suæ confessionis id necessarium est, tametsi ex tali manifestatione sequatur aliqua infamatio complicitis apud Confessarium: præsertim, cum talis infamia sit parvi momenti, & crimen complicitis uni soli homini reveletur, qui locum Dei tenet, & æquè tenetur peccatum complicitis sub sigillo servare, sicut peccatum poenitentis.

72. Confirmatur: Potest poenitens manifestare complicitem, etiam extra confessionem, propter utilitatem ipsius complicitis, puta ad correctionem & emendationem ejus, ut fatetur Adversarius: Ergo cum poenitens magis teneatur propriam quàm complicitis utilitatem procurare, a fortiori potest propter propriam utilitatem spiritualem, & ob integritatem suæ confessionis, personam complicitis in confessione revelare.

73. Probatur secundò eadem pars: Jus accusandi aliquem de aliquo delicto, est sufficiens causa indicandi personam complicitis ejus, si aliter non

A possit accusari: Sed in foro poenitentia poenitens habet jus se integrè accusandi: Ergo & manifestandi complicitem, si aliter non possit sepius integrè accusare.

Confirmatur: Qui voluntarie se facit locum alicujus criminis, voluntarie etiam se facit quantum in ipso est, cognitioni Judicis de tali crimine, quia voluntarie se facit circumstantiam talis delicti: Ergo si crimen non possit cognoscere in judicio, absque cognitione & manifestatione talis circumstantiæ, nullam ei irrogat injuriam, qui habens jus manifestandi delictum Judicis circumstantiam illam ipsi declarat.

B Ex his probata manet secunda pars conclusionis, nempe quod poenitens tenetur ad integritatem suæ confessionis personam complicitis revelare: cum enim præceptum de integritate confessionis per se obliget, tenetur poenitens ad illud implendum, quando id ei licitum est, nec ex alio majori præcepto, ab ejus implendone prohibetur: Ergo si licitè potest personam complicitis revelare, quando ob integritatem suæ confessionis id necessarium est, quando non potest aliter Confessario manifestare delictum suum, ad id præceptum divino tenetur.

C Confirmatur: Præceptum integritatis confessionis obligat ad confitenda peccata, etiam turpissima, non obstante pudore & verecundia, ac detrimento famæ propriæ apud ipsum Confessarium subeunda: Ergo a fortiori obligat ad ea manifestanda, etiam cum periculo famæ alienæ, si sine illa non potest poenitens suum peccatum integrè explicare. Consequentia videtur manifestata, quia plus requiritur ad obligandum aliquem ut seipsum infamet, quàm ut alienum crimen manifestet, cum ex charitate magis teneatur vitare propriam infamiam, quàm alienam.

D Potest etiam eadem pars conclusionis probari ex duobus inconvenientibus quæ sequuntur ex adversa sententia. Si enim poenitens non tenetur personam complicitis revelare in confessione, quando aliter peccatum suum explicare non potest, inde possent pravi homines occasionem habere gravissima crimina perpetrandi, cogentes quod uterque ratione alterius non teneatur crimen suum confiteri. Sequeretur etiam, cum obligari conjugatos ad peccata confitenda, quæ in abusu matrimonii committuntur, quandoque que est Confessori notus, subindeque non possent peccata illa à Prælato reservari, quod est manifestæ relaxatio hujus Sacramenti.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

E Objectiones primò: Poenitens ob integritatem suæ confessionis non potest infamare proximum apud Confessarium: At non potest ipsi revelare peccatum complicitis, absque gravi infamatione illius: Ergo poenitens non potest ob integritatem suæ confessionis peccatum complicitis revelare. Major est certa, nam ubi concurrunt duo præcepta, executio majoris præterenda est minori: majus autem & urgentius est præceptum de servanda famæ proximi, cum sit juris divini naturalis, quàm de integritate confessionis, quæ est solum juris divini positivi. Minor etiam ex eo videtur manifesta, quod poenitens non potest peccatum complicitis Confessori manifestare, nisi ipse Confessarius forte primum